

DASCĂL AL EPIDEMIOLOGILOR MOLDOVENI, CERCETĂTOR DE TALIE INTERNAȚIONALĂ 100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ELI NAUM ȘLEAHOV

CZU: 61(478)(092)

Membbru corespondent **Viorel PRISACARI**
E-mail: viorel.prisacari@usmf.md
USMF „Nicolae Testemițanu”

Catedra de epidemiologie a USMF „Nicolae Testemițanu” a fost fondată în anul 1967 (inițial ca și curs de epidemiologie), prin Ordinul Ministerului Sănătății din Republica Moldova nr. 124 din 6 iunie 1967, semnat de Ministrul Sănătății Nicolae Testemițanu. În conformitate cu rigorile școlii superioare, în fruntea acestui curs urma să fie desemnat un savant-epidemiolog temeinic pregătit în domeniu. Profesorul Eli Naum Șleahov s-a dovedit a fi exact candidatura potrivită, posedând o bogată experiență științifico-practică în epidemiologie.

Născut la 8 februarie 1920 în or. Chișinău, într-o familie de provizori, absolvă cu succes Liceul „Alexandru Donici” în anul 1938 și susține admiterea la Facultatea de Medicină a Universității din București, unde își face studiile primii doi ani. Impus de intemperierele războiului, își continuă studiile medicale în Odesa și Tașkent.

După absolvirea facultății, pe parcursul anilor 1942–1945, a activat în Republica Kara-Kalpacă în calitate de medic epidemiolog, iar în anii 1945–1950, revenind la Chișinău, este desemnat șef-adjunct al Direcției sanitaro-epidemiologice a Ministerului Sănătății al RSS Moldovenești. În această funcție a contribuit substanțial la organizarea serviciului respectiv în acea grea perioadă postbelică. În perioada 1950–1974 activează la Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Igienii și Epidemiologiei din Moldova, mai întâi în funcția de șef al Laboratorului de epidemiologie a bolilor infecțioase, iar ulterior, pe parcursul anilor 1960–1974, în postul de director adjunct pe probleme de știință al acestui institut și șef al Laboratorului de imunodiagnostic. Concomitent, din 1967, conduce cursul, apoi Catedra de epidemiologie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, prin cumul, iar din 1974 până în anul 1990 activează în calitate de șef titular al acestei catedre.

În 1950 susține teza de doctor în științe medicale pe tema *Epidemiologia antraxului în Moldova*, iar în 1966 – teza de doctor habilitat în științe medicale pe

Dr. hab., prof. univ. Eli Naum ȘLEAHOV
8.02.1920–28.07.2005

tema *Metode imunoalergice de diagnostic în antrax*, în același an fiindu-i conferite titlul de profesor universitar și titlul de „Om Emerit în Știință”.

Este semnificativ aportul profesorului Eli Șleahov la dezvoltarea teoriei și practicii medicale. Studiază aprofundat sub toate aspectele zoonoprozozele, elaborează clasificarea bolilor infecțioase, acceptată și aplicată în practica epidemiologică și în știința medicală sovietică și în alte țări. Aduce o contribuție esențială în studierea patogenezei și imunologiei antraxului. În domeniul științei aplicative conduce și participă el însuși la elaborarea preparatelor de diagnostic imunologic „Antraxina” și „Tetanina”, care au găsit o aplicare largă nu numai în practica medicală din țară, ci și peste hotare. De menționat că Organizația Mondială a Sănătății a acordat o pagină specială antraxinei, recomandând-o pentru uz în medicină și veterinarie. Pentru prima dată un preparat elaborat de un savant moldovean este recomandat să fie folosit pe scară global de cea mai autoritară organizație medicală mondială.

Sunt înalt apreciate de către specialiști lucrările în domeniul epidemiologiei infecțiilor respiratorii și digestive, imunostimulării procesului vaccinal, infecției stafilococice, mecanismului vertical de transmitere, realizate sub conducerea profesorului Eli Șleahov.

Pe lângă explorările teoretice, Eli Șleahov participă activ la organizarea și promovarea diverselor acțiuni antiepidemice pe teren și de instruire a cadrelor. A pregătit 19 doctori și doctori habilitați în științe medicale, precum și un număr mare de specialiști-epidemiologi care activează practic în toate centrele de medicină preventivă din țară, precum și în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”. Cu adevărat poate fi considerat un dascăl al epidemiologilor din Republica Moldova. Toți cei care i-au ascultat prelegerile au memorizat acel minunat talent de dascăl.

Este deosebit de fructuoasă activitatea sa științifico-editorială. A publicat peste 400 de lucrări, inclusiv 23 de monografii și manuale. De un deosebit succes printre medici și studenți pe parcursul a trei decenii s-a bucurat îndrumarul-manual *Epidemiologia practică*, care a beneficiat de cinci ediții în țară, fiind tradus și editat în Franța.

Mai bine de un sfert de veac (1964–1990) profesorul Eli Șleahov a condus Societatea Științifică a Epidemiologilor, Microbiologilor și Parazitologilor, precum și Societatea Imunologilor din Republica Moldova (1978–1990). Timp de 45 de ani (1946–1990) a fost membru-expert al Comisiei Extraordinare Antiepidemice a Consiliului de Miniștri din Republica Moldova.

În activitatea sa de zi cu zi se înscriu și alte funcții importante: de vicepreședinte al Consiliului științific medical de pe lângă Ministerul Sănătății al RSS Moldovenești (1960–1990), redactor șef-adjunct al revistei „Ocrotirea sănătății” (azi „Curierul medical”) (1977–1990), membru al Consiliului redacțional al revistei „Microbiologie, epidemiologie și imunologie” din Moscova (1967–1990), epidemiolog principal al Ministerului Sănătății.

Mai mulți ani la rând (1974–1990) conduce Comisia republicană de atestare profesională a epidemiologilor, microbiologilor, imunologilor și parazitologilor din republică. A fost membru al mai multor Consilii Științifice din Republica Moldova și Ucraina, membru al Centrului Republican de Terminologie pe lângă AȘM, membru al conducerii Societății de Prietenie URSS – Franța.

O autoritate de talie internațională în domeniu, profesorul-poliglot Eli Șleahov a ținut prelegeri în probleme de epidemiologie într-un șir de țări (Franța, România, Ungaria, Bulgaria, Campucia, Guineea, Senegal, Gabon etc.), a fost lector permanent al cursurilor internaționale de epidemiologie de pe lângă Institutul Pasteur din Paris, precum și al Societății Vaccinologilor din Lyon (Franța), a participat cu rapoarte și comunicări la diverse conferințe și simpozioane de profil. A devenit cunoscut și îndrăgit pe alte meridia-

ne anume datorită excelentelor calității personale, deschiderii, perseverenței și culturii sale vaste.

Pentru performanțe excepționale în știință, pregătirea cadrelor medicale și activitate publică prodigioasă profesorului Eli Naum Șleahov i s-a conferit medalia de aur la Expoziția Internațională din Plovdiv, medalia de aur și de argint la EREN (Moscova), a fost distins cu insigna „Lucrător Emerit al Ocrotirii Sănătății din RSSM”, decorat cu un șir de medalii și distincții guvernamentale.

Responsabilitatea și competențele profesionale remarcabile, erudiția și tactul de pedagog, modul de viață exemplar i-au adus profesorului Eli N. Șleahov stima și dragostea binemeritată din partea colegilor și prietenilor de pretutindeni, al discipolilor și studenților.

După ce instruieste o pleiadă de epidemiologi practicieni, de cercetători și pedagogi în domeniu, pensionându-se la vârsta de 70 de ani (mai, 1990), pleacă peste hotare și se instalează cu traiul în Israel, desfășurând până la sfârșitul vieții cercetări în domeniul epidemiologiei în cadrul Departamentului de Boli Infecțioase al Centrului Medical „Sheba” din Tel-Hashomer.

În anul 1992, la cel de al III-lea Congres al Igieniştilor, Epidemiologilor, Microbiologilor și Parazitologilor din Moldova este ales membru de onoare al Societății Științifice a Epidemiologilor, Microbiologilor și Parazitologilor din Republica Moldova. În septembrie 2000, Eli Naum Șleahov, în calitate de invitat-jubiliar, cu prilejul împlinirii a 80 ani de la naștere, este sărbătorit de întreaga comunitate a epidemiologilor și microbiologilor din Moldova. A fost un prilej minunat și, totodată, binemeritat pentru profesorul Eli Șleahov, de a reveni la baștină și de a primi sincere felicitări din partea compatrioților săi de altădată pentru dăruirea de sine și munca depusă pe parcursul anilor în domeniul sănătății publice. Ținem să menționăm că festivitatea aniversară a avut loc în incinta USMF „Nicolae Testemițanu”, instituția unde a activat fructuos 23 de ani, pregătind câteva generații de epidemiologi, printre discipolii săi numărându-se și semnatarul acestui articol.

Profesorul universitar Eli Naum Șleahov, personalitate marcantă în știința națională și mondială, talentat epidemiolog și pedagog, doctor habilitat în științe medicale, Om Emerit al Republicii Moldova, membru activ al Academiei de Științe din New-York, s-a stins din viață în ziua de joi, 28 iulie 2005, în or. Netania (Israel), la cel de al 86-lea an de viață. Cercetările sale și-au găsit continuitate pe mapamondul științific, iar numele său va rămâne pentru totdeauna înscris în istoria cercetării medicale.